

A black and white profile photograph of a man with a beard, looking to the left. The image is dark and moody, with the man's face partially illuminated. The text is overlaid on the lower half of the image.

NIKO RANTA AHO

AKI LINNANAHOE • WSOY

NIKO RANTA- AHO

AKI LINNANAHO

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

© AKI LINNANAHDEN JA WSOY 2023
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
ISBN 978-951-0-49091-4
PAINETTU EU:SSA

SISÄLLYS

7	ESIPUHE
15	1. LUKU Suvun tarina
22	2. LUKU Kiltti pahis
30	3. LUKU Elämä muuttuu
39	4. LUKU »Älä sit kerro porukoille»
46	5. LUKU Helppo raha houkuttaa
56	6. LUKU Amerikan Niko
65	7. LUKU Yöelämän kutsu
70	8. LUKU Pintuli liittää
77	9. LUKU Alokas Ranta-aho ei ilmoittaudu
87	10. LUKU Sinkku-Niko sekoilee
97	11. LUKU »Eihän mulla voi olla mitään ongelmaa»
105	12. LUKU Viimeiset bileet

113	13. LUKU Hyvä huominen alkaa tänään
124	14. LUKU Adiós Tampere!
132	15. LUKU Kiinteistöbisnes alkaa
142	16. LUKU I only know where zero and hundred is
156	17. LUKU Niko luulee olevansa Midas – dopingkauppa käynnistyy
166	18. LUKU Pilleribisnes alkaa
173	19. LUKU Hyvästi raitis elämä
182	20. LUKU Tosirakkaus vie jalat alta
189	21. LUKU Kaasu pohjassa – kiinnitoista huolimatta
200	22. LUKU Verkko kiristyy
212	23. LUKU »Sä tapat vielä itsesi»
225	24. LUKU Dramaattisia käännteitä eristysvankeuden keskellä
233	25. LUKU Julkkiksena vapauteen
243	26. LUKU Juhlat on juhlittu – uusi kiinniotto Espanjassa
250	27. LUKU »Vapaudu vankilasta» -kortti on käytetty, edessä pitkä vankeus
259	VIIMEISET SANAT

ESIPUHE

AKI

VUODEN 2020 kesäkuun 17. päivän iltapäivä oli kesäisen lämmin. Koko Suomi odotti koronapandemian keskellä kahden päivän päässä häämöttävää juhannusaattoa. Kaksi kuukautta aiemmin pääministeri Sanna Marin oli lausunut kuolemattomat sanat: »Nyt ei ole oikea aika lähteä mökille.» Vaikka ensimmäisen koronakevään jälkeen moni asia oli vielä hämärän peitossa, selvää oli, että valtioneuvosto oli vihdoinkin näyttänyt vihreää valoa mökkijuhannuksen vietolle.

Kiinasta lähtenyt ja sieltä ympäri maailman levinnyt virus oli ollut maan ykkösuutinen jo kuukausikaupalla, mutta niin oli ollut myös tämän kirjan päähenkilö Niko Ranta-aho ja hänen johtamansa Katiska-vyyhti – itse asiassa jo kuukausia ennen korona.

»Mä olen liikemies, jolla on ollut portfoliossaan myös huumeita», Ranta-aho lausui tuoreeltaan vapaaksi päästyään. Helsingin oikeustalo kuhisi toimittajista. Vakavista huumerikoksista syytetty 32-vuotias liikemies oli ollut tutkintavankeudessa yksitoista kuukautta.

Virnuilevan ja rehvakkaan oloisen miehen kommentti jäi mieleeni kummittlemaan. Miten joku voi sanoa jotain noin vähättelevä, kun on tuonut maahan yli kaksisataa kiloa amfetamiinia, viisitoista kiloa kokaiinia ja yli sata-

tuhatta ekstaasitablettia, huumausaineiksi luokiteltavista lääkkeistä puhumattakaan. Kaiken kukkuraksi hampaat valkoisena hymyilyt Ranta-aho sanoi kaipaavansa Hotelli Kämpin lohikeittoa, jota hän median pihdeistä päästyään lähtikin reippain mielin latkimaan.

Olin törmännyt Ranta-ahon naamaan ja nimeen ensimmäistä kertaa yli vuotta aiemmin *Seiskassa*, kun Espanjasta Suomeen lentänyt liikemies oli kuvattu paparazzien toimesta Helsinki-Vantaan lentokentällä tyttöystävänsä Sofia Belórfin kanssa heti pariskunnan astuttua tuloaulaan. Tai oikeammin Belórf oli kuvattu poikaystävänsä kanssa, sillä nimenomaan vuosikausia viihdejulkisuudessa liidelleen Belórfin myötä Ranta-ahosta oli tullut julkkis.

Ihmettelen edelleen, että muistan kuvan niin hyvin. Katsellessani kuvaa pohdin, mikäköhän tyyppi tuo syyllisen näköisesti pälyilevä, silmin nähden pöhötynyt mies oikein on. En tietenkään osannut epäillä mitään. Lentokentät ovat täynnä kireitä pariskuntia, eikä komearaaminen Ranta-aho nuuskapurkki taskussaan sinällään näyttänyt mitenkään epäilyttävältä. Hivenen ahdistuneelta hän silti vaikutti, mikä ei sittemmin julkisuuteen tulleiden tietojen jälkeen yllätä yhtään. Läheisiä kavereita oli jo tuolloin jäänyt kiinni, ja hänen päihteiden käyttönsä oli riistäytynyt käsistä. Muutamaa kuukautta myöhemmin poliisi otti kiinni myös Ranta-ahon – erittäin vakavista huumausainerikoksista epäiltyinä.

Kesäkuussa 2020, yhdentoista kuukauden eristysvankeutta seuranneen vapautumispäivän iltana olin ensimmäistä kertaa yhteydessä Ranta-ahoon. Monen tunnin pohdinnan jälkeen minun oli pakko lähettää hänelle Instagramin kautta yksityisviesti: »Jos olet joskus ajatellut kertoa tarinasi kirjaan, olen kiinnostunut kirjoittamaan sen.» En yksinkertaisesti saanut rauhaa. Mietin, miten kukaan voi

noin aidosti näyttää siltä, ettei kadu tekemisiään tippaakaan. Mitä ihmettä on tapahtunut hyväosaisen perheen pojalle, jolla on ollut elämässään kättensä ulottuvilla kaikki pelit ja pensselit? Miten tuollainen ihminen voi päätyä tekemisiin näin kovan rikollisuuden kanssa?

En tuolloin tiennyt, että dokumenttituotannon kamerat seurasivat jo Ranta-ahoa. Sitä ei Ranta-ahokaan kertonut vastausviestissään, joka minulle oli jossain vaiheessa seuraavan vuorokauden puolella tullut. Hän kertoi lukeneensa viestini mutta sanoi, ettei asia ole ajankohtainen.

Katiska-dokumentti julkaistiin vielä samana kesänä, mutta sen tapa käsitellä Ranta-ahoa jätti minulle yhä enemmän avoimia kysymyksiä. Oliko mies rakentamassa itsestään jonkinlaista rokkitähteä? Elämä tutkintavankeuden jälkeen ennen oikeudenkäynnin alkamista näytti sosiaalisen median perusteella jatkuvan yhtä rentona ja luksuksen täyteisenä kuin aiemmin, eikä seuralaisista ainakaan lehtijuttujen perusteella ollut pulaa.

Vuosi vaihtui, ja tammikuussa 2021 tuli uutinen uudesta kiinniottosta Espanjan Marbellassa. Olin seurannut Nikon elämää vain median ja hänen Rawrane-Instagram-tilinsä kautta. »Raaka Rane» on tosiaan hänen nimimerkkinsä. Olin muissa töissä kiinni enkä ajatellut aktiivisesti aiemmin ehdottamaani kirjaprojektia, kunnes eräänä päivänä kesällä 2021 sain Instagramissa viestin, jossa oli ohjeet, miten Nikon saa vankilasta kiinni virallista reittiä pitkin. Yllätyin viestistä, vaikka osasin toki yhdistää sen aiempaan viestittelyyn mahdollisesta kirjahankkeesta. Lähetin ohjeiden mukaan Ranta-aholle omat yhteystietoni, ja eräänä tavallisena torstaina puhelimeni soi. Sattuneesta syystä vain Ranta-aholla oli mahdollisuus soitella minulle päin, ja niin puhelimeeni alkoi aina silloin tällöin tulla puheluita tuntemattomista

numeroista. Puhuimme kirjasta, vankila-arjesta, joskus jääkiekostakin.

Kohtasimme toisemme ensimmäisen kerran kasvokkain Riihimäen vankilan tapaamishuoneessa alkuvuonna 2022. Se oli hyvä paikka puolin ja toisin mitailla toista. Verryttelyasussa pleksilasin toisella puolella istunut Niko sai kattavan kuvan siitä, minkälaista kirjaa olen tekemässä.

»Mua ei kiinnosta pätkeäkään, mitä ihmiset musta ajattelevat», Ranta-aho totesi pleksin takaa. Olin kuullut nämä sanat ennenkin lukemattomia kertoja. Erityisesti julkisuudessa työskentelevät tai sinne muuten päätyneet henkilöt toistelevat fraasia, vaikka oikeasti vain ani harva on aidosti välinpitämätön omasta julkisuuskuvastaan. Mietin, voisiko ensimmäiset kolmekymmentä vuotta elämästään julkisuuden ulkopuolella elänyt Ranta-aho todella ajatella niin. Jos ei muuta, ainakin välinpitämättömyys antoi erinomaisen lähtökohdan kirjahankkeelle. Sain juuri ne vapaudet, jotka halusinkin. Pidin tärkeänä saada Nikon äänen lisäksi kuuluviin myös perheen ja kavereiden mielipiteet. Kiitän avusta lukuisia ihmisiä, jotka ovat antaneet kirjaan näkemyksiään omalla nimellään tai nimettömästi. Se on ollut erittäin arvokasta kokonaiskuvan muodostamisessa.

Huumausaineet herättävät syystäkin paljon negatiivisia tunteita ja vihaa. »Miksi rikollisille annetaan tilaa ja heistä tehdään sankareita», on usein kuultu lausahdus. Siihen vastaaminen kirjassa on sinänsä typerää, sillä kommentin esittäjä ei todennäköisesti teokseen tartu, ja vaikka tarttuisikin, hänen voi olla vaikea muuttaa mielipidettään, oli kirja minkälainen hyvänsä. Yritän silti.

Rikollisista voi kirjoittaa tekemättä heistä sankareita, vaikka ei käy kieltäminen, että sankaritarinoitakin on joistakin

rikollisista tehty – harvemmin kuitenkin ulkopuolisen kirjoittajan toimesta. Entä rikollisista kirjoittaminen ylipäänsä? Suomen rikoshistoriaan mahtuu volvomarkkasia ja pirtun salakuljettajia, joiden tarinat ovat kiinnostaneet suomalaisia vuosikymmenten ajan. Lähtökohtaisesti »tilaa» saavat tarinat, jotka kiinnostavat yleisöä. Tällä logiikalla toimivat niin kirjankustantamot, mediat kuin elokuvia ja TV-sarjoja tilaavat yhtiöt. Nykyään niin sanotun »true crimen» alle niputetaan kaikki rikoksista tai rikollisista tehty sisältö riippumatta siitä, miten ne on tehty. Kun true crime -ilmiöstä keskustellaan, tulisi keskustelu ulottaa myös kirjallisuuden ulkopuolelle. Tarinoita kerrotaan jatkuvasti TV-sarjoissa, dokumenteissa, elokuvissa, podcasteissa ja lehdissä, jopa niiden viihdesivuilla. Esimerkiksi suoratoistopalvelut syytävät tänä päivänä silmien eteen suuren määrän enemmän tai vähemmän väritettyjä tarinoita huumausaine- ja väkivaltarikollisista.

Parempien ja huonompien aihepiirien määrittelemisen ulkoapäin on epäreilua niitä ihmisiä kohtaan, jotka sattuvat olemaan kiinnostuneita aiheista, joista ei jonkin ylhäältä sanellun mielipiteen tai somekäräjien mukaan saisi olla kiinnostunut. Ei lukijan, katsojan tai kuuntelijan pidä tuntea huonoa omaatuntoa, jos hän haluaa kuluttaa rikollistarinoita. Poikkeuksellisen paljon suomalaisia kiinnostanut Niko Rantaho ja koko Katiska-vyyhti jäävät suomalaiseen rikoshistoriaan, mikä tarkoittaa, että aihe nousee vielä monet kerrat esiin erilaisissa julkisissa muodoissa, mitä ne sitten ovatkaan.

Kenellä ylipäänsä on oikeus määrittää, mistä aiheesta saa kirjoittaa? Tämän kysymyksen ympärillä on Suomessa käyty laajemminkin keskustelua kesällä 2023. Sananvapaus on yksi demokratian tärkeimmistä tukipilareista, eikä sitä tule rajoittaa, vaikka jonkun mielipide tai naama ärsyttäisikin. Samalla jokaisella yksilöllä, toimittajalla, medially ja

kirjankustantamolla on vastuu julkaisuistaan, ja se pätee myös tämän kirjan kohdalla.

Pyrin tällä teoksella selvittämään, mikä mies monelta osin mystiseksi jäänyt Niko Ranta-aho on. Hän on ollut valtavan mediahuomion kohteena, mutta silti tiedämme hänen elämästään ennen Katiska-vyyhtiä hyvin vähän. Kun keskeisin kysymys näihin päiviin asti on ollut, miksi hyvän perheen pojasta tuli vakavia huumausainerikoksia tehnyt »Cobra», on tärkeää kertoa hänen tarinansa myös ajalta ennen rikoksia sekä selvittää, mitä hän ajatteli niitä tehdessään. Se ei ole inhimillistämistä. Se on olennaista ja jopa yhteiskunnallisesti merkittävää. Haluan myös selvittää, mitä Niko Ranta-aho ajattelee tekemistään rikoksista kesällä 2023, kun ensimmäisistä rehvakkaista ja vähätteleivistä kommentteista on kulunut kolme vuotta.

Luonnollisesti käsittelen rikollisia tekoja kriittisesti, ja samalla tavalla niihin kannattaa suhtautua myös kirjan lukijan ja kuuntelijan. Niko saattaa yrittää puhua joitakin asioita itselleen parhain päin. Rikosasioissa voin tukeutua esitutkintapöytäkirjoihin ja ison Katiska 1 -kokonaisuuden hovioikeustuomioon sekä Katiska 2 -vyyhdissä käräjäoikeuden tuomioon.

Kävimme Nikon kanssa pitkälle toista sataa tuntia puhelini- ja Skype-keskusteluja ja tapasimme myös muutaman kerran kasvokkain. Vaikka en aluksi tiennyt syytä, vaistosin, että vuoden 2017 käsitteleminen oli tunnetasolla hänelle vaikeaa. Käymiemme keskustelujen lisäksi Niko kirjoitti sellisensä kymmeniä liuskoja tekstiä ja kirjasi ylös omia havaintojaan ja muistojaan elämästään. Vuosi 2017 oli pituudeltaan kuitenkin vain puolitoista A4:sta. Tekstipätkän lopussa luki: »En saanut nyt aikaiseksi kirjoittaa tämän enempää.»

Jossain vaiheessa minulle valkeni, mistä oli kysymys.

Rikolliseen elämään luisuminen kaiken elämässä saavutetun hyvän jälkeen oli Nikolle niin iso pettymys, että hänen oli vaikea alkaa perata asioita kriittisesti. Sovimme monet kerrat, että jatketaan aiheesta seuraavalla kerralla. Lopulta pääsimme syvään päätyyn asti. Reteet jutut »saunareissusta» vähenivät. Vankilaslangissa ilmaisu tarkoittaa lyhyttä tuomiota, mutta vähättelevän puheen voi ajatella olevan vangille myös keino viestiä ulospäin tai pyrkiä pitämään oma pää kasassa tiilenpäitä lukiessa. Ranta-ahon tuomio ei ole lyhyt piipahdus vankilassa. Sen hän on tajunnut itsekkin.

Toivon, että kirjasta välittyy selkeästi, kuinka syvälle päihteidenkäyttö ja rikokset voivat ihmisen kiskaista.

NIKO

»Sä tulet tappamaan itsesi», poliisi sanoi minulle, kun meidät tyttöystäväni kanssa noudettiin kirjaimellisesti kotisängystä ja minut passitettiin yhdeksitoista kuukaudeksi eristysvankeuteen. Pelkästään sinä aikana mediassa oli yli tuhat otsikkoa minusta, eikä minulla tai puolustusasianajajallani ollut mitään mahdollisuutta kommentoida uutisia. Syyttäjät ja poliisi hallitsivat täydellisesti mediatilaa.

Uutiset ympärilläni ovat jatkuneet näihin päiviin asti. Jopa tämä kirja haukuttiin jo etukäteen niillä samoilla viihdesivuilla, joilla minun ja läheisteni elämää on revitelty yli kolme vuotta. Tätä kirjaa ei olisi ikinä syntynyt, jos media ei olisi tehnyt minusta pidätykseni yhteydessä Suomen tunnetuinta huumekauppiasta ja viihdejulkista.

En syytä mediaa katkeruuttani, mutta minullakin on puheoikeus, vaikka huumerekollinen olenkin. Syyttäjät ja poliisi haluavat tietenkin puhua asioista omasta näkökul-

mastaan. Heidän puheensa eivät kuitenkaan ole kaikilta osin totta. Vanhan vitsin mukaan kaikki tekevät virheitä paitsi oikeuslaitos. Talvella 2023 uudelleen esiin noussut Anneli Auerin seksuaalirikostuomio on hyvä muistutus siitä, että väärätkin perusteet voivat vaikuttaa tuomioihin. En kuitenkaan väitä, että Auerin tapauksessa niin olisi välttämättä käynyt, sillä en tiedä siitä mitään. Katiska-vyyhdin ja sen käänteet sen sijaan tunnen paremmin kuin kukaan muu. En silti ala tässä kirjassa oikoa jokaista julkisuuteen asti päätyntä vääryyttä, mutta kerron oman tarinani rikoksineen niin kuin se on mennyt – itseäni säästämättä.

Haluan kunnioittaa ihmisten yksityisyyttä enkä pudottele tarinaani toisten nimiä, mikäli he eivät sitä itse toivo tai eivät ole muuten olleet merkittävästi esillä julkisuudessa.

Aki sanoi heti ensimmäisessä tapaamisessamme, ettei hän halua luoda minusta mitään sankaritarinaa, vaan haluaa aidosti tutkia elämäni ja kuvata sen sellaisena kuin hän itse sen näkee. Tiesin miehen tyylin aiemmista kirjoista enkä muuta odottanutkaan. Pakko silti myöntää, että vasta viimeisen vuoden aikana olen ymmärtänyt, että tämä ei ole mikään sankaritarina. Vakavia rikoksia tehdessämme emme todellakaan saaneet aikaan mitään hienoa, päinvastoin.

Jos pidät minua tämän kirjan jälkeen kusipäisenä öykkärinä, se on minulle täysin ok. Tarkoitukseni ei ole kiillottaa kilpeäni tai väittää tehtyjä asioita tekemättömiksi. Ei sinne päinkään, olenhan jo myöntänyt syyllistyneeni törkeisiin huumausainerikoksiin. Kävin jopa näyttämässä poliisille aineiden kätköpaikkoja. Tähänkin oli selkeä syy, jonka tuon tässä kirjassa ensimmäistä kertaa julki. Kerron myös, miten ja miksi koko Katiskan rakensin. Syyn olen tajunnut itsekin vasta täällä vankilassa, kun olen ollut valmis kohtaamaan asioita.

HYVÄN PERHEEN POJASTA HUUME- RIKOLLISEKSI

Vielä murrosiän kynnyksellä Niko Ranta-aho eli melko tavallista lapsen elämää, mutta sitten ylivilkkaus ja addiktiot alkoivat kiristää otettaan menestyvän yrittäjäperheen pojasta. Päihdehoidon avulla pirkanmaalainen nuorukainen onnistui lopulta selättämään vaikeutensa, ja hänestä kuoriutui liikemies, joka sai Aurinkorannikon kiinteistöbisneksessä helposti kiinni menestyksen syrjästä. Nopeiden autojen, kauniiden naisten ja jetset-elämän pyörteisissä ahneus otti kuitenkin vallan. Suomeen alkoi virrata rekkalasteittain vaarallisia huumausaineita, ja Ranta-ahon oma päihdekierre syveni uudelleen. Tämä kirja kertoo, miten kaikki tapahtui.

www.wsoy.fi

99.1

ISBN 978-951-0-49091-4